

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า

1. นิสิตที่เป็นลูกคนโต คนกลาง และคนสุดท้องมีลักษณะบุคลิกภาพด้านความ^๑ต้องการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งคัดค้านกับสมมติฐานข้อที่ 1
2. นิสิตชายและนิสิตหญิงโดยไม่คำนึงว่าอยู่ในลำดับการเกิดใด มีลักษณะบุคลิกภาพ^๒ด้านความ^๓ต้องการแตกต่างกัน 7 ลักษณะ คือ นิสิตหญิงมีความ^๔ต้องการ^๕ยกย่องผู้อื่น (n Def) ไมครี่สัมพันธ์ (n Aff) เข้าใจตนเองและผู้อื่น (n Int) ขอความช่วยเหลือ (n Suc) และเปลี่ยนแปลง (n Chg) สูงกว่านิสิตชาย แต่มีความ^๖ต้องการ^๗มีอำนาจเหนือผู้อื่น (n Dom) และคบเพื่อนทางเพศ (n Het) ต่ำกว่านิสิตชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2
3. มีปฏิกริยารวบรวมระหว่างลำดับการเกิดกับเพศที่ระดับความ^๘มีนัยสำคัญ .05 ที่^๙บุคลิกภาพด้านความ^{๑๐}ต้องการ^{๑๑}สัมฤทธิ์ผล (n Ach) ความ^{๑๒}ต้องการ^{๑๓}ปกครองตนเอง (n Aut) และความ^{๑๔}ต้องการ^{๑๕}ยอมรับผิด (n Aba) คือในคานความ^{๑๖}ต้องการ^{๑๗}สัมฤทธิ์ผล สูงกว่านิสิตหญิงที่เป็นลูกคนกลางมีความ^{๑๘}ต้องการ^{๑๙}สัมฤทธิ์ผล สูงกว่านิสิตหญิงที่เป็นลูกคนสุดท้อง ในคานความ^{๒๐}ต้องการ^{๒๑}ปกครองตนเอง ปรากฏว่า นิสิตชายที่เป็นลูกคนสุดท้องมีความ^{๒๒}ต้องการ^{๒๓}ปกครองตนเอง สูงกว่านิสิตชายที่เป็นลูกคนโต นิสิตหญิงที่เป็นลูกคนกลางและนิสิตหญิงที่เป็นลูกคนสุดท้อง และนิสิตชายที่เป็นลูกคนกลาง มีความ^{๒๔}ต้องการ^{๒๕}ปกครองตนเอง สูงกว่านิสิตชายที่เป็นลูกคนโต ส่วนในคานความ^{๒๖}ต้องการ^{๒๗}ยอมรับผิด ปรากฏว่า นิสิตชายที่เป็นลูกคนกลางมีความ^{๒๘}ต้องการ^{๒๙}ยอมรับผิด สูงกว่านิสิตชายที่เป็นลูกคนสุดท้อง

ผลการวิจัยที่พบว่า ลูกคนโต คนกลาง และคนสุดท้อง มีบุคลิกภาพด้านความ^{๓๐}ต้องการ^{๓๑}ไม่แตกต่างกันนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ แมคไคเทอน (E. Jean McKeithen, 1965)

ที่ศึกษากันมีลิตปริญญาตรีหญิงของมหาวิทยาลัยไซราคิวส์ ที่เป็นลูกคนโตและลูกคนที่สอง จำนวน 495 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบวัดบุคลิกภาพอีพีทีเอส การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการวิจัยพบว่า ลูกคนโตและลูกคนที่สองมีความต้องการไม่แตกต่างกัน¹ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แฟร์ลีย์ (Frank H. Fareley, 1967) ที่พบว่า ลูกคนโตและลูกคนอื่น ๆ มีความต้องการสัมฤทธิ์ผลและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนไม่แตกต่างกัน² และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แซมซัน และแฮนคอค (Edward E. Sampson and Francena T. Hancock, 1967) ที่พบว่า ลูกคนโตและลูกคนที่สองมีความต้องการไม่ศรีสัมพันธ์ไม่แตกต่างกัน³ แต่ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ อัดัมส์ และฟิลลิปส์ (Russell L. Adams and Beeman N. Phillips, 1972) ที่พบว่าลูกคนโตมีความต้องการสัมฤทธิ์ผลและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงกว่าลูกคนอื่น ๆ⁴ และขัดแย้งกับผลการวิจัยของแซมซันและแฮนคอค (Edward E. Sampson and Francena T. Hancock, 1967) เช่นเดียวกัน

¹E. Jean McKeithen, "Patterns of Motivation as Related to Ordinal Position in the Family," Dissertation Abstracts, 25 (February, 1965) : 4845-4846.

²Frank H. Fareley, "Birth Order, Achievement Motivation and Academic Attainment," : 256.

³Edward E. Sampson and Francena T. Hancock, "An Examination of the Relationship between Ordinal Position, Personality, and Conformity," : 398-407.

⁴Russell L. Adams and Beeman N. Phillip, "Motivational and Achievement Differences among Children of Various Ordinal Birth Position," : 155 - 164.

ที่พบว่า ลูกคนโตมีความต้องการสัมฤทธิ์ผลและความต้องการปกครองตนเองสูงกว่าลูกคนที่สอง¹

การที่สำคัญการ เกิดไม่มืผลทำให้บุคลิกภาพของเค็กแตกต่างกันนี้ อาจจะเนื่องมาจากกาที่พ่อแม่รับการศึกษาสูงขึ้น มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการของเค็กมากขึ้น เข้าใจถึงความรู้สึกและความต้องการของเค็ก และทั้งนี้เมื่อคำนึงถึงว่ากลุ่มตัวอย่าง เป็นนิสิตมหาวิทยาลัยทั้งสิ้น พ่อแม่ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นคุณค่าของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ถึงแม้ว่าพ่อแม่เองอาจจะมีการศึกษาต่อกตาม เพราะฉะนั้นจึงทำให้พ่อแม่มีวิธีการอบรมเลี้ยงดูลูกเปลี่ยนแปลงไป คือเลี้ยงดูลูกโดยไมไคเน้นถึงความสำคัญของคนที่เป็ลูกคนโต คนกลางและคนสุดทง และพยายามป้องกันไม่ให้เกิดความรู้สึกอิจฉาในระหว่างพี่น้อง (Sibling Rivalry) โดยการที่พ่อแม่อาจจะให้ลูกคนโตมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูและรับผิดชอบน้อง ซึ่งจะทำให้ลูกคนโตมีความรู้สึกวางใจไม่ไคเป็นคู่แข่งความรักจากพ่อแม่ไป ประกอบกับลักษณะของครอบครัวไทยเป็นครอบครัวขยาย (Extended Family) ซึ่งมีสมาชิกอื่น ๆ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติพี่น้องอื่น ๆ รวมอยู่ในครอบครัวเดียวกัน นอกเหนือไปจาก พ่อแม่และลูก เมื่อพ่อแม่มีลูกคนที่สองหรือคนที่สาม สมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัวจะช่วยเลี้ยงดูลูกคนโตให้ ซึ่งจะทำให้ลูกคนโตไม่มีความรู้สึกถูกขับจากบัลลังก์ (Dethroned) หรือการปฏิบัติตัวของพ่อแม่กับลูกในแต่ละลำดับการ เกิดอาจจะไม่แตกต่างกัน ตลอดจนความสัมพันธ์ในครอบครัวระหว่างพ่อแม่พี่น้องอาจจะไม่ไคส่งเสริมให้เกิดสภาพการแข่งขันในระหว่างพี่และน้อง ลูกคนโต คนกลาง

¹Edward E. Sampson and Francena T. Hancock, "An Examination of the Relationship between Ordinal Position, Personality, and Conformity," : 398 - 407.

และคนสุดท้าย จึงมีความรู้สึกว่าได้ได้รับความรักและความเอาใจใส่จากพ่อแม่ไม่แตกต่างกัน¹ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของของ โคน และ สคูนเลอร์ (Kohn & Schooler, 1964) ที่วิเคราะห์ข้อมูลแม่ของเด็กอายุ 10 ขวบ ที่เป็นชนชั้นกลาง 174 คน และชนชั้นกรรมกร 165 คน พบว่า แม่มีค่านิยมในการเลี้ยงดูและรายงานปฏิกิริยาต่อพฤติกรรมที่ไม่สมควรของเด็กที่มีลำดับการเกิดต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ² และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประณต เล็กสวาสกี ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การฟังผู้อื่น พฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำและความรู้สึกรับผิดชอบ พบว่า พ่อแม่เลี้ยงดูลูกแบบให้ความรักและแบบควบคุมกับลูกคนโต คนกลาง และคนสุดท้าย ไม่แตกต่างกัน³

✓ ผลการวิจัยครั้งนี้ตรงกับความเห็นของ เกรช และ ครัชฟิลด์ (Krech and Crutchfield, 1959) ที่กล่าวว่า บุคลิกภาพของบุคคลขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมทางจิตวิทยาของบุคคลนั้นไม่ไ้เป็นผลมาจากลำดับการเกิดแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น การศึกษาบุคลิกภาพจะต้องคำนึงถึงตัวแปรอื่น ๆ นอกเหนือไปจากลำดับการเกิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอบรมเลี้ยงดูและการที่เด็กมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น⁴

¹M.S. Mahler, cited by Cesare Cornoldi, and Lucia Cornoldi Fattori, in "Age Spacing in Firstborns and Symbiotic Dependence," : 431 - 434.

²M.L. Kohn and C. Schooler, cited by Carmi Schooler in "Birth Order Effects : Not Hear, Not Now," Psychological Bulletin 78 (September, 1972) : 171.

³ประณต เล็กสวาสกี, "ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การฟังผู้อื่น พฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำและความรู้สึกมีคชอบ" (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517).

⁴David Krech, Richard S. Crutchfield, Element of Psychology (New York : Alfred A. Knopf, 1959), pp.601-602.

ถ้าไม่พิจารณาถึงลำดับการเกิดจะพบว่า เพศหญิงมีบุคลิกภาพความต้องการ ยกย่องผู้อื่น ความต้องการไมตรีสัมพันธ์ ความต้องการเข้าใจตนเองและผู้อื่น ความต้องการขอความช่วยเหลือ และ ความต้องการเปลี่ยนแปลงสูงกว่าเพศชาย แต่มีความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่นและความต้องการคบเพื่อนต่อเพศต่ำกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แมคเกอร์ก และเลวิส (Harry McGurk and Michael Levis, 1972) ที่พบว่า เด็กผู้หญิงต้องการความช่วยเหลือและเชื่อฟังผู้ใหญ่มากกว่าเด็กผู้ชาย แต่ เด็กผู้ชายก้าวร้าวต่อเพื่อนและผู้ใหญ่มากกว่าเด็กผู้หญิง¹ การที่นิสิตชายและนิสิตหญิงมีบุคลิกภาพความต้องการแตกต่างกันนี้อาจจะเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ปฏิบัติต่อลูกชายและลูกหญิงแตกต่างกัน คือ สังคมไทยมักอบรมให้ลูกผู้หญิงสงบเรียบร้อย อ่อนหวาน ประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบธรรมเนียมประเพณีที่เห็นว่าดีงามอยู่เสมอ และมักสอนให้เป็นคนอ่อนส่อนาย เชื่อฟังและปฏิบัติตามความเห็นของผู้ใหญ่ ส่วนลูกผู้ชายมักได้รับการอบรมให้มีความแข็งแรงและให้แสดงออกมากกว่า ไม่ค่อยได้รับการทำทัณฑ์เมื่อทำสิ่งผิดพลาด มีความเป็นอิสระและเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักตัดสินใจด้วยเหตุผลและกล้าคิดกล้าทำ² ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเซียร์ (Sears, 1957) ที่พบว่า ลูกผู้ชายมักได้รับอนุญาตให้แสดงความคิดเห็นกับเพื่อนบ้านไ้มากกว่าลูกผู้หญิง นอกจากนี้แม่จะปฏิบัติต่อลูกผู้หญิงนุ่มนวลกว่าลูกผู้ชาย³ ผลจากการที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อลูกผู้ชายและลูกผู้หญิงแตกต่างกันนี้จึงทำให้ นิสิตหญิงมีความต้องการในลักษณะที่พึ่งพาผู้อื่น เช่น ความต้องการขอความช่วยเหลือ ความต้องการไมตรีสัมพันธ์สูงกว่าเพศชายแต่มีความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น และความต้องการ

¹Harry McGurk and Michael Levis, "Birth Order : A Phenomenon in Search of an Explanation," 366.

²วีรยุทธ วิเชียรโชค, "สังคมไมตรีสัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศ" วารสารสมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย (2513): 35-42.

³R.R. Sears, E.E. Maccoby and H. Levin, Pattern of Child Rearing, pp.401-405.

คพบเพื่อนต่างเพศต่ำกว่านิสิตชาย ข้อที่น่าสังเกตคือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนบุคลิกภาพด้านความต้องการคบเพื่อนต่างเพศ (n Het) ของนิสิตหญิงต่ำกว่านิสิตชายมากอย่างเห็นได้ชัดทุกกลุ่ม แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะคะแนนเฉลี่ยของเพศหญิงในทุกกลุ่ม ปรากฏว่ามีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน คือ กลุ่มลูกคนโต ($\bar{x} = 7.08$) กลุ่มลูกคนกลาง ($\bar{x} = 7.11$) และกลุ่มลูกคนสุดท้อง ($\bar{x} = 7.47$) ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากคนไทยยังมีแนวโน้มที่จะอบรมให้ลูกหญิงเก็บความรู้สึกของตนและไม่แสดงออกในเรื่องความต้องการคบเพื่อนต่างเพศมากนัก ซึ่งแตกต่างไปจากการอบรมเลี้ยงดูลูกผู้ชายซึ่งเน้นให้มีความเป็นอิสระในตนเอง กล่าวแสดงความต้องการและความรู้สึกของตนมากกว่า

นอกจากนี้ยังพบว่า มีปฏิกริยารวมระหว่างลำดับการเกิดกับเพศที่ระดับความมีนัยสำคัญ.05 ที่บุคลิกภาพด้านความต้องการสัมฤทธิ์ผล (n Ach) ความต้องการปกครองตนเอง (n Aut) และความต้องการยอมรับนับ (n Aba) คือ ในด้านความต้องการสัมฤทธิ์ผล (n Ach) ปรากฏว่านิสิตหญิงที่เป็นลูกคนกลางมีความต้องการสัมฤทธิ์ผลสูงกว่านิสิตหญิงที่เป็นลูกคนสุดท้อง ในด้านความต้องการปกครองตนเอง (n Aut) ปรากฏว่า นิสิตชายที่เป็นลูกคนสุดท้องมีความต้องการปกครองตนเองสูงกว่านิสิตชายที่เป็นลูกคนโต นิสิตหญิงที่เป็นลูกคนกลางและนิสิตหญิงที่เป็นลูกคนสุดท้อง และนิสิตชายที่เป็นลูกคนกลางมีความต้องการปกครองตนเองสูงกว่านิสิตชายที่เป็นลูกคนโต ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของแซมซัน และ แฮนคอก (Edward E. Sampson and Francena T. Hancock, 1967) ที่พบว่าลูกคนโตมีความต้องการสูงกว่าลูกคนที่สองทั้งในด้านความต้องการสัมฤทธิ์ผลและความต้องการปกครองตนเอง¹ ส่วนในด้านความต้องการยอมรับนับ (n Aba) ปรากฏว่า นิสิตชายที่เป็นลูกคนกลางมีความต้องการยอมรับนับสูงกว่านิสิตชายที่เป็นลูกคนสุดท้อง

¹ Edward E. Sampson and Francena T. Hancock, "An Examination of the Relationship between Ordinal Position, Personality, and Conformity," : 398-407.

ในค่านความต้องการสัมฤทธิ์ผลที่พบว่า นิสิตหญิงที่เป็นลูกคนกลางมีความต้องการสัมฤทธิ์ผลสูงกว่านิสิตหญิงที่เป็นลูกคนสุดท้อง อาจจะเป็นเนื่องจาก การที่ลูกคนกลางต้องอยู่ท่ามกลางระหว่างพี่คนโตและน้องคนเล็ก จึงทำให้ลูกคนกลางชอบการแข่งขันและมีความทะเยอทะยานสูง เพื่อให้ได้เท่าเทียมกับลูกคนโต¹ จึงทำให้นิสิตหญิงที่เป็นลูกคนกลางมีความต้องการสัมฤทธิ์ผลสูงกว่านิสิตหญิงที่เป็นลูกคนสุดท้อง

ในค่านความต้องการปกครองตนเอง ที่พบว่า นิสิตชายที่เป็นลูกคนสุดท้องมีความต้องการปกครองตนเองสูงกว่านิสิตชายที่เป็นลูกคนโต นิสิตหญิงที่เป็นลูกคนกลาง และนิสิตหญิงที่เป็นลูกคนสุดท้อง และนิสิตชายที่เป็นลูกคนกลางมีความต้องการปกครองตนเองสูงกว่านิสิตชายที่เป็นลูกคนโต อาจจะเป็นเนื่องมาจากการที่นิสิตชายที่เป็นลูกคนกลางและนิสิตชายที่เป็นลูกคนสุดท้องมีพี่คนโตเป็นแบบอย่าง จึงอาจจะเป็นเครื่องกระตุ้นให้ลูกคนกลางและลูกคนสุดท้องมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ เท่าเทียมกับพี่คนโต หรืออาจจะเร็วกว่าลูกคนโต² นิสิตชายที่เป็นลูกคนกลางและนิสิตชายที่เป็นลูกคนสุดท้อง จึงมีความต้องการปกครองตนเองสูงกว่านิสิตชายที่เป็นลูกคนโต และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการปกครองตนเองระหว่างเพศก็พบว่า นิสิตชายที่เป็นลูกคนสุดท้องมีความต้องการปกครองตนเองสูงกว่านิสิตหญิงที่เป็นลูกคนกลางและนิสิตหญิงที่เป็นลูกคนสุดท้อง ซึ่งถ้าไม่พิจารณาถึงลำดับการเกิด จะพบว่า สังคมไทยมักจะอบรมให้ลูกผู้ชายมีความแข็งแกร่งและให้แสดงออกมากกว่า ไม่ค่อยไคร้มการคำนึงเมื่อทำสิ่งผิดพลาด มีความเป็นอิสระและเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักตัดสินใจควมเหตุผล และกล้าคิดกล้าทำ³ นิสิตชายที่เป็นลูกคนสุดท้องจึงมีความต้องการปกครองตนเองสูงกว่านิสิตหญิงที่เป็นลูกคนกลางและนิสิตหญิง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ Alfred Adler, cited by Hertha Orgler, in Alfred Adler, pp.32. - 38.

² Ibid.

³ วีรยุทธ วิเชียรโชค, "สังคมไทยสัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศ," หน้า 35-42.

และนิสัยหญิงที่เป็นลูกคนสุดท้อง ส่วนในค่านความต้องการยอมรับเด็ก
 ปรากฏว่า นิสิตชายที่เป็นลูกคนกลางมีความต้องการยอมรับเด็กสูงกว่านิสิตชายที่เป็นลูกคน
 สุดท้อง ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากการที่ลูกคนกลางมีความอิจฉานอง (Sibling Rivalry)
 แต่ไม่สามารถที่จะไต่เหตุผลต่อความรู้สึกที่เป็นศัตรูนี้ได้¹ นิสิตชายที่เป็นลูกคนกลางจึงมี
 ความต้องการยอมรับเด็กสูงกว่านิสิตชายที่เป็นลูกคนสุดท้อง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ Alfred Adler, cited by Herter Orgler, in Alfred Adler,
 pp. 32 - 38.